

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av fartygslämningar funna som återanvända golvbjälkar i huset på Tuna 25:12, Ven

Linderson, Hans

2017

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2017). *Dendrokronologisk analys av fartygslämningar funna som återanvända golvbjälkar i huset på Tuna 25:12, Ven.* (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2017:74). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

28 december 2017

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2017:74
Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV FARTYGLÄMNINGAR FUNNA
SOM ÅTERANVÄNDA GOLVBJÄLKAR I HUSET PÅ TUNA 25:12, VEN**

Uppdragsgivare: Stina Matsson, Kakelvägen 21, 22730 Lund

Område: Ven, Öresund **Prov nr:** 78590-78592 **Antal tidsserier:** från 2 sågskivor

Dendrokronologiskt objekt: gm Alf Henriksson

Resultat:

Dendro nr:	Prov-nr; beskrivning	Trädslag	Antal år; radier (annat 2 styck)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant(W) enl data	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknad Fällningstid E(Efter) V(vinterhalv-året)	Kommentarer Ett vågat dendrokronologiskt-dateringsförslag
78590	"stock 1"	Ek	153	Sp 18, W	1850	V 1850/51	
78591	"stock 2"	Ek	57	Sp 3	Ej datering	-	
78592	"stock 2"	Ek	58	Sp 4	Ej datering	-	

Resultatuppgifter inom parentes är mindre säkra uppgifter och bör användas med försiktighet.

Kommentarer till det dendrokronologiska resultatet

Tre prover analyserades samtliga är av ek-virke. Resultatet visade att prov 78591 och 78592 är tagna från samma träd. Detta träds avverkningstid kan inte fastställas.

Virket från prov 78590 är avverkat **vinterhalvåret 1850/51**. En kronologi från **Hamburg-området** daterar bäst, vilket betyder att trädet har stått bedömningsvis inom 100 km från staden eller möjligen något mera uppströms floden Elbe.

Man har bedömt i förväg att virket är kommet från vrak. Detta bekräftas av analysens proveniensbestämning men även med dateringsresultatet. Efter analysen fick jag veta att huset är uppfört 1896, vilket indikerar på en drifttid för skeppet på cirka 30 år. Detta måste betraktas som normalt. Att "stock 2" inte dateras mot "stock 1" kan tyda på att det är kommet från en annan ståndort och/eller annat skepp. Enligt Stina Matsson med flera är virkestäkt av drivved ett frekvent näringsfång i kustnära områden. Måhända kan kompletterande prover datera "stock 2" eller så får vi en breddad bild av Vens "skeppsvrakhistoria".

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendro-identitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarmed) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

I kolumnen längst till höger har en mer vågad datering av avverkningen noterats.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se
